

Social inclusion through Meaningful ageing

SEE ME Samenvatting

Europese SEE ME pilot training:

Training over het gebruik van de training toolkit

Training in Campobasso, 2 – 7 mei 2022

Social inclusion through Meaningful ageing

'SEE ME'

Büro für berufliche Bildungsplanung

Träger des Preises für Innovation
in der Erwachsenenbildung 1999

Partner in Europa

matia
istituto

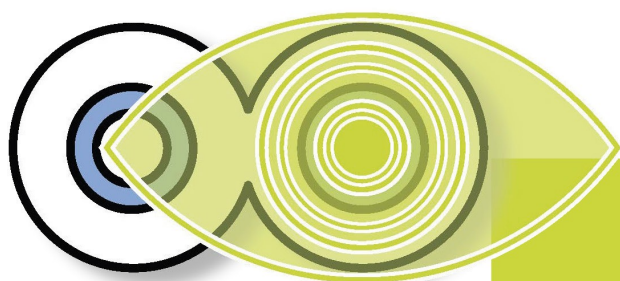
erasmus+
meer perspectief

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Inhoud

1 SEE ME-project	4
2 SEE ME-training toolkit: proces van ontwikkeling	5
3 SEE ME-training in Italië, 2-7 mei 2022	6

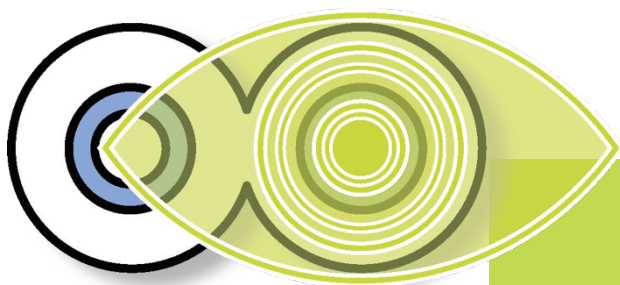
1. SEE ME-project

Het SEE ME-project heeft tot doel de kwaliteit van de zorg en de sociale inclusie voor oudere volwassenen te verbeteren. Om dit doel te bereiken, hebben de partners van het SEE ME-consortium besloten te werken aan het vergroten van de vaardigheden en competenties van verschillende groepen zorgverleners (vrijwilligers, formele en informele zorgverleners) en opleiders van zorgverleners, om (1) de kwaliteit van de zorg voor oudere volwassenen te verbeteren, (2) de persoon achter de fysieke zorgbehoeften centraal te stellen, en (3) de sociale en betekenisvolle behoeften van oudere volwassenen te begrijpen. Daarnaast zien we in het SEE ME-project de positieve talenten en dromen van oudere volwassenen die zorg nodig hebben.

Het project wordt gefinancierd door de Europese Unie, Erasmus+ KA2-programma¹ en ontwikkeld door zes internationale partners: de Stichting Bevordering Active Ageing (Nederland), Universiteit voor Humanistiek (Nederland), Università degli Studi del Molise (Italië), Vrije Universiteit Brussel (België), Büro für berufliche Bildungsplanung (Duitsland) en Matia Instituto (Spanje).

Om het doel van SEE ME te bereiken, was één van de doelstellingen het ontwikkelen van een transnationale trainingstoolkit. Deze toolkit wordt tijdens het project ontwikkeld, geïmplementeerd, getest en aangepast door zes betrokken partners (zowel in woon- als gemeenschapsprojecten): Wonen bij September / Compartijn (Nederland), Don Carlo Pistilli (Italië), Graftschafter Diakonie (Duitsland), Het BuurtPensioen (België), Stichting Humanitas Rotterdam (Nederland) en Grandes Amigos (Spanje).

¹ Beheerd door de Europese Commissie en de Education, Audiovisual, and Culture Executive Agency (EACEA)

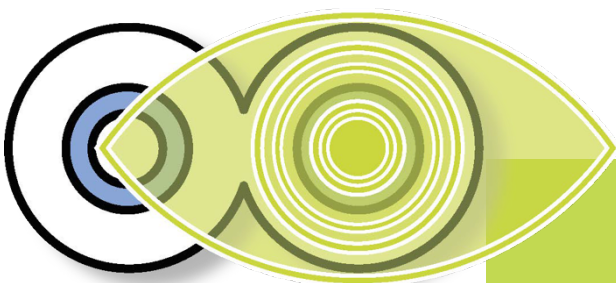
2. SEE ME-trainingstoolkit: proces van ontwikkeling

Dit eerste prototype van de SEE ME-trainingstoolkit bouwt voort op de eerste intellectuele output, het Europese onderzoeksrapport over het optimaliseren van zorgvaardigheden en competenties door “het zien van sociale en betekenisvolle behoeften, talenten en idealen van oudere mensen” en wordt ook geleid door de tweede intellectuele output, het ‘Educatief SEE ME-model’.

Het model omvat methoden voor het ontwikkelen, opzetten en evalueren van sleutelcompetenties om opgeleide zorgverleners (vrijwilligers, professionele zorgverleners, mantelzorgers, familieleden, management en beleidsmakers) te trainen in de sociale en betekenisvolle behoeften van ouderen. Het model, dat voortbouwt op de reeds bekende concepten van versterking, leerbegeleiding en psychologische begeleiding en transformatief leren door motivatie en zelfbeeld, is het eerste prototype van de SEE ME transnationale trainingstoolkit.

Tijdens de transnationale bijeenkomst in oktober 2021 in Nederland hebben de consortiumpartners van SEE ME de trainingstoolkit mede gecreëerd door (1) de resultaten van zowel intellectuele outputs als de algemene trainingsdoelstelling die de training moet bereiken te bespreken en (2) ideeën uit te wisselen over hoe de trainingsdoelstellingen in specifieke activiteiten kunnen worden vertaald.

Met behulp van de SEE ME-trainingstoolkit wil het SEE ME-project kennis en inzichten bieden in de behoeften voor oudere volwassenen. Door middel van assessment en het opdoen van kennis over de verschillende onderwerpen over sociale en betekenisvolle zorg, zullen zorgverleners leren te weten hoe ze individuele behoeften van oudere volwassenen kunnen identificeren. De SEE ME-consortiumpartners streven ernaar om de competenties en vaardigheden van zorgverleners te vergroten om de persoon achter de oudere volwassene te zien.

3. SEE ME-training in Italië, 2-7 mei 2022

Tijdens de transnationale bijeenkomst van 2 tot 7 mei 2022 in Italië kwamen het consortium en de betrokken partners samen tijdens een internationale training in de Università degli Studi del Molise om te leren werken met de trainingstoolkit. Volgens de oorspronkelijke planning zou de trainingsweek in februari 2022 plaatsvinden. Vanwege internationale reisbeperkingen in verband met het coronavirus werd de training uitgesteld tot mei 2022. Om zo dicht bij het oorspronkelijke schema te blijven, werd de eerste module voorafgaand aan de internationale trainingsweek georganiseerd met alle geassocieerde partners, op één na. De activiteiten van deze module werden daarom niet in Italië georganiseerd, maar wel uitvoerig besproken en geëvalueerd.

De trainingstoolkit is opgedeeld in vijf modules. Deze werden verspreid over drie dagen. Tijdens deze dagen werden de activiteiten en de inhoud van elke module getest en geëvalueerd door de deelnemers uit alle landen. Aangezien de meeste deelnemers de eerste module al in hun eigen land hadden getest, werd deze module niet opnieuw getest, maar werden de ervaringen uitgewisseld. Rekening houdend met het feit dat elke partner met een andere doelgroep of een combinatie van verschillende doelgroepen werkt, werden verschillende opvattingen over verdere aanpassingen van de toolkit besproken. Het volgen van alle modules in een andere taal gedurende drie dagen was een intensief proces voor de deelnemers. Daarom werden er ook momenten van ontspanning georganiseerd.

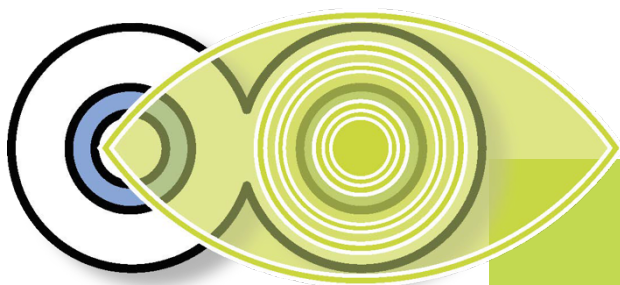
3.1. Dinsdag 3 mei 2022, eerste dag van de training

De driedaagse training begon met een sessie over hoe de SEE ME-trainingstoolkit in een organisatie geïmplementeerd kan worden. Tijdens deze sessie werden het SEE ME-project en de doelstellingen ervan gepresenteerd tijdens de plenaire bijeenkomst. Daan Duppen, die de rol van facilitator op zich nam, leidde het project in en richtte zich op een aantal belangrijke punten: het SEE ME-project, de SEE ME-toolkit, de doelgroep, de trainingsdoelstellingen en een overzicht van de 5 modules die tijdens de drie trainingsdagen aan bod zouden komen. De presentatie werd afgesloten met een toelichting aan de partners van de "pick and mix" strategie. Met deze strategie hebben organisaties die gebruik willen maken van de SEE ME-trainingstoolkit flexibiliteit in de samenstelling van de training. Ze kunnen kiezen of ze alle activiteiten in elke module willen doen of slechts een deel van de activiteiten. Tijdens de trainingsweek konden de deelnemers alle activiteiten uitproberen.

Module 1

Na een korte presentatie van de planning voor de trainingsweek hebben we *Module 1* doorgenomen die al voor de transnationale bijeenkomst was georganiseerd. Module 1 is opgebouwd in vijf stappen.

Stap 1: De Ijsbreker, de kennismaking, was verdeeld in twee activiteiten gericht op het kennismaken van de deelnemers met elkaar en het creëren van een aangename sfeer die de gelegenheid bood om met elkaar te delen en te vergelijken. Tijdens activiteit 1 zaten de deelnemers in een kring en presenteerden ze zich aan de groep met de woorden "*mijn naam is ... Ik werk voor ... en in mijn werk ben ik goed in ...*". Tijdens activiteit 2 stelden de deelnemers elkaar een aantal welkomstvragen om elkaar beter te leren kennen. SEE ME wil de diepte in gaan om te zien wat er achter de persoon ligt die zorg zoekt. De inleidende vragen waren daarom niet oppervlakkig. Beide activiteiten gingen net wat dieper

zodat de deelnemers elkaar echt konden leren kennen. Omdat we ons richten op sterke punten binnen het project, benadrukten we ook waar de deelnemers goed in waren.

Stap 2: Visie op oudere volwassenen, zorg en ouder worden, is verdeeld in drie activiteiten die tot doel hebben te begrijpen wat 'kwaliteitszorg' voor de deelnemers betekent. De foto-activiteit was veruit de meest populaire, maar de andere activiteiten, zoals het bekijken van de video van SEE ME over het gedicht en de groepsdiscussie over hoe deelnemers en de samenleving kijken naar veroudering werden even goed ontvangen.

Stap 3: SEE ME-structuur en kennisclip, met een video van een PowerPointpresentatie, werd opnieuw aan alle deelnemers ter toelichting de achtergrond van het project en de promotie ervan door de Europese Unie getoond.

Stap 4: Verkennen van de behoeften en eisen van mensen en organisatie, waar het belangrijkste doel was om de behoeften en de eisen van de deelnemers te identificeren volgens de methode van waarderend onderzoek. Tijdens de bespreking van deze activiteit bleek dat vooral de eerste twee stappen van het waarderend onderzoek belangrijk waren.

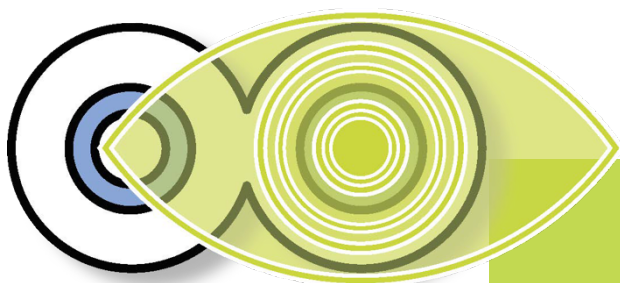
Stap 5: AFRONDING, elke deelnemer besprak de evaluatie van Module 1 en ontving een leerdagboek om gedachten, suggesties, twijfels en vragen over de activiteiten van de eerste module in op te schrijven.

Module 2

Module 2 is opgedeeld in drie stappen met activiteiten, voorafgegaan door stap 0 (een herhalingsstap) en een individuele taak (opdracht) na de drie stappen.

Deze module begon met een korte samenvatting van de vorige module, genaamd **Stap 0: voorbereiding van het actieplan**, waarbij deelnemers werd gevraagd om tijdens module 1 of in de dagen na deze module te delen wat ze ervan vonden. Met deze informatie werden ideeën voor het actieplan gecreëerd. Elke deelnemer schreef of legde uit wat hij of zij meebracht uit de eigen ervaring en reflecties op de uitvoering van de activiteiten bij de organisaties thuis. Deze vergelijking was nuttig voor iedereen, zowel om een overzicht te creëren van de prestaties van de activiteiten in de verschillende landen, maar ook om vast te stellen wat de belangrijkste verschillen waren in de reflecties die door de groep zorgverleners werden uitgevoerd van de verschillende zorgverleners uit de groep.

Na deze korte samenvatting gingen de activiteiten van start. **Stap 1: Bewustwording van de sociale en betekenisvolle behoeften van oudere volwassenen** werd verdeeld in twee activiteiten: (1) het verhaal van Jean, een fictief biografisch verhaal dat nuttig was om deelnemers te helpen de sociale en betekenisvolle behoeften van een oudere volwassene te identificeren en (2) het creëren van personages met een reeds bestaand voorbeeld van Esmee, ook een fictief persoon, om deelnemers te helpen nadenken over wat de sociale en betekenisvolle behoeften van oudere volwassenen zouden kunnen zijn naast het creëren van een fictieve oudere volwassene waarin reflecties over individuele en sociale kwaliteiten, verlangens, dromen en verantwoordelijkheden van een oudere volwassene samenkomen.

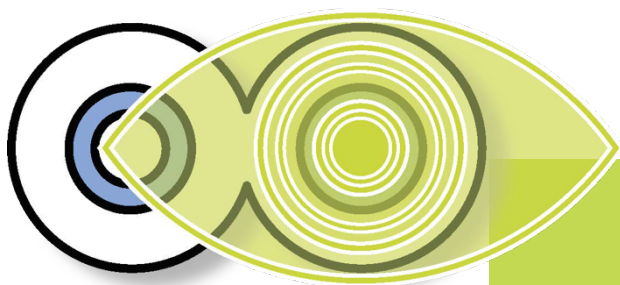

Voor beide activiteiten werd de groep in twee kleinere groepen verdeeld. Elke groep kreeg de tijd voor beide activiteiten, maar bovenal werd het door het uitvoeren van deze activiteiten in kleine groepen mogelijk om in de groepsdiscussie, vanuit hun standpunt, de specifieke sociale en betekenisvolle behoeften te schetsen van de oudere.

Stap 2: Om te leren hoe je sociale en betekenisvolle behoeften kunt herkennen, werden deelnemers verdeeld in drie groepen om een carrousel van drie verschillende activiteiten uit te voeren. De eerste was de 'Talentscan' die kan worden gebruikt voor diverse verzorgers om de dromen, verlangens, kenmerken en talenten van oudere volwassenen te visualiseren. De 'Talentscan' is letterlijk een set speelkaarten, onderverdeeld in thema's zoals 'wat is belangrijk in mijn stad' of 'wat zijn mijn sociale sterke punten'. Elk thema wordt vervolgens behandeld met een aantal voorbeelden geïllustreerd door foto's (bijv. sociale sterke punten; luisteren, zorg, telefoongesprekken...). De deelnemer, die de rol speelde van een oudere volwassene, werd gevraagd om voor elke categorie één tot drie kaarten te selecteren. Tijdens de tweede activiteit ging het om diepgaande vragen. De deelnemers werden in tweetallen verdeeld en stelden elkaar diepgaande vragen die niet meteen gemakkelijk te beantwoorden waren. Uit de antwoorden konden de deelnemers sociale en betekenisvolle behoeften afleiden. De derde en laatste activiteit was het schrijven van een biografie. Hier werd een biografie van een oudere volwassene opgeschreven, zodat de groep kon discussiëren en vragen stellen om te begrijpen dat we soms denken informatie te hebben over de persoon waar we voor zorgen, maar in werkelijkheid is dit niet altijd het geval.

Stap 3: AFRONDING, tijdens een groepsgesprek hebben alle deelnemers de tweede module en haar activiteiten geëvalueerd. Tijdens deze reflectie richtten de deelnemers zich op zijn/haar persoonlijke ervaring en gevoelens over de activiteiten van de module en het delen van tips over hoe deze activiteiten te implementeren binnen de eigen organisaties. Daarna vulden de deelnemers hun persoonlijke leerdagboek in.

Aan het einde van module 2 kregen de deelnemers wat huiswerk. Voor deze opdracht werden ze gevraagd om één van de drie activiteiten van de carrousel te doen. Zij ontvingen al het nodige materiaal van de facilitator. Normaal gesproken moeten deelnemers deze opdracht samen met een collega of familielid voltooien. Omdat de training in Italië plaatsvond oefenden ze met elkaar aan het einde van de middag.

3.2. Woensdag 4 mei 2022, tweede dag van de training

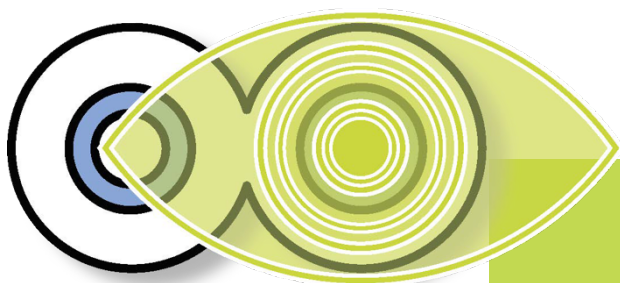
Module 3

De tweede dag van de training begon met **Module 3**. De deelnemers begonnen met **Stap 0: voorbereiding van het actieplan**, met een samenvatting van de vorige module, vergelijkbaar met het begin van Module 2.

Stap 1: Bespreken van opdrachten; in het eerste deel van deze stap deelden de deelnemers hun eigen ervaringen over de activiteit die ze als opdracht hadden gekozen na de vorige module. Voor het tweede deel hebben de deelnemers een groepsreflectie gemaakt op de methodologie die gebruikt wordt tijdens de activiteiten van de opdrachten. Om deze reflectie te faciliteren stelde de facilitator verschillende vragen aan de deelnemers, zoals “Wat waren de voor- en nadelen? Welke methode ging goed? Welke niet? Hoe kun je deze methode gebruiken in de praktijk?”

Stap 2: Afstemmen op de behoeften werd uitgevoerd volgens de drie beschikbare versies van het programma. De eerste activiteit was ‘Het verhaal van Luke’, ook genaamd: ‘Het is (niet) mogelijk’. Dit is een voorbeeld van een verhaal waarin iets dat in eerste instantie in theorie onmogelijk leek, mogelijk werd door out-of-the-box te denken. Voor de tweede activiteit werden de deelnemers geconfronteerd met het morele dilemma van een 82-jarige die met een doodswens in het verpleeghuis aankomt. Het was interessant om te weten wat de ideeën van de deelnemers waren over de aanpak van dit soort situaties. De deelnemers leerden van de discussie dat verzorgers het verlangen van de oudere volwassene moeten accepteren en erkennen, waarbij ze de persoon niet naar andere verlangens moeten dwingen. Tegelijkertijd leerden ze de persoon niet helemaal alleen te laten, waardoor hij geleidelijk aan de nieuwe levenscontext kon wennen. De derde activiteit was het ‘Mangomoment’. Na een korte lezing werd elke deelnemer uitgenodigd om hun persoonlijke ‘Mangomoment’ te delen. Een ‘Mangomoment’ is een micro-moment van positieve resonantie. Het concept werd in 2018 geïntroduceerd en gedefinieerd als ‘kleine, onverwachte’ acties of gebaren die van grote waarde zijn in de zorgervaring van patiënten, bewoners, families en zorgprofessionals.

Stap 3: Competenties, groepsleden spraken over de competenties die nodig waren om kwaliteit en zinvolle zorg te realiseren, met respect voor de sociale en betekenisvolle behoeften van oudere volwassenen. Tijdens deze activiteit had elke deelnemer een vel papier waarop een spinnenweb werd getekend. Aan het einde van elk *spinnenwebdraad* waren vijf lege ruimtes waar de deelnemers één van de elf competenties konden kiezen (relationeel, communicatief, empathisch, cultureel, moreel, hermeneutisch, narratief, empowerment, zelfzorg, interventie en rolcompetenties). Ook moest iedereen het spinnenweb aanvullen met een beoordeling van de gekozen competenties met een cijfer van 0 tot 4 (0=de competentie is afwezig; 1=de competentie is aanwezig maar nog niet voldoende ontwikkeld; 2=de competentie is aanwezig en met enkele instructies kan de deelnemer zich er sterker in maken; 3=de competentie is matig verworven; 4= expert in deze competentie). Deze oefening was om verschillende redenen niet gemakkelijk. Een eerste reden was de complexiteit van het doen van de oefening in een andere taal dan de moedertaal. De tweede en belangrijkste reden was dat de deelnemers dachten dat **ze werden beoordeeld op hun competenties**. Met deze waardevolle feedback hebben we rekening gehouden bij de bewerking naar prototype 2.

Stap 4: AFRONDING, elk groepslid werd uitgenodigd om na te denken over de module. Na de groepsdiscussie vroeg de facilitator de deelnemers of er iets veranderd was tijdens de training van Module 3 en schreef de suggesties op het whiteboard. Voor het einde van de trainingsdag vulden de deelnemers hun persoonlijke leerdagboek opnieuw in.

3.3. Donderdag 5 mei 2022, derde dag van de training

Tijdens de derde en laatste trainingsdag namen deelnemers deel aan de vierde en vijfde module van de training.

Module 4

Module 4 is, net als elke vorige module, gestart met **Stap 0: voorbereiding van het actieplan** en een samenvatting van de vorige modules.

Stap 1: De bespreking van de opdracht was een discussie over wat en hoe deelnemers de activiteit met het spinnenweb hebben ervaren. Elke deelnemer presenteerde in een kring zijn persoonlijke spinnenweb, besprak de competenties in het spinnenweb en waarom hij/zij de ene vaardigheid verkiest boven de andere. In de tweede helft reflecteerden de deelnemers op de methodologie op basis van hun persoonlijke ervaringen en hoe ze deze oefening in hun dagelijkse praktijk kunnen gebruiken.

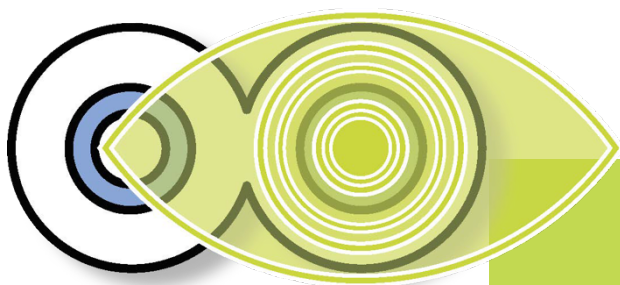
Stap 2: Vergroting van competenties, deelnemers reflecteerden op hun persoonlijke competenties en erkenden hun sterke en zwakke punten. Na de reflectie werden de deelnemers opgedeeld in kleine groepen om mee te doen in een rollenspel, geïnspireerd door een reële situatie, waarin één van de elf competenties het verschil kon maken in het helpen van de oudere volwassene. Vervolgens werd het rollenspel aan de andere groepen gepresenteerd en bespraken de deelnemers welke competentie zij tijdens het rollenspel zagen.

Stap 3: AFRONDEN, iedereen werd uitgenodigd om na te denken over de evaluatie van de module, te praten over zijn gevoelens met de groep en uiteindelijk het leerdagboek in te vullen.

Module 5

Module 5 omvatte de **algemene evaluatie van alle modules** en activiteiten die tijdens de drie opleidingsdagen werden uitgevoerd.

De deelnemers bespraken, uitgaande van hetzelfde thema, met behulp van de 'zes denkhoeden-techniek' hoe de toekomstige acties van het project gepland moesten worden. Door gebruik te maken van de 'zes denkhoeden-techniek' ontstonden er twijfels, nieuwsgierigheden en kritieken met betrekking tot de verschillende soorten structuren waar de betrokken partners actief zijn, waardoor zij de diversiteit van de situaties die worden gepresenteerd in de verschillende landen van de Europese Unie die bij het project betrokken zijn, konden 'aanraken'.

Op deze manier had elk van de deelnemers ook de gelegenheid om na te denken over hun mate van betrokkenheid, zowel bij de activiteiten van het project als bij de organisatie waarin zij werken, waarbij zij vergeleken waar zij zich momenteel bevinden met waar zij zich zouden willen bevinden. Deze laatste activiteit stelde elke deelnemer in staat om na te denken over de noodzaak om zorg voor een oudere volwassene te blijven implementeren, waarbij de persoon achter de cliënt werd GEZIEN.

Uitgaande van deze inzichten zal het tweede prototype van de trainingstoolkit worden ontwikkeld en herwerkt, in overeenstemming met het proces van 'co-creëren van de SEE ME toolkit' besproken tijdens de introductie van de training.

Na de evaluatie ontstond een spontane actie onder de deelnemers aan deze training. Er waren nog veel geeltjes over en de deelnemers organiseerden een schrijfmoment van complimenten voor elkaar. Iedereen schreef een aantal complimenten op en gaf ze aan een andere deelnemer of las ze hardop voor.

